

Received / Makale Geliş Tarihi 11.06.2024
Published / Yayınlanma Tarihi 30.09.2024
Volume (Issue) Cilt (Sayı) 8 (46)
pp / ss 1111-1119

Research Article / Araştırma Makalesi
10.5281/zenodo.13625724
Mail: editor@pejoss.com

Yılmaz Aslan

<https://orcid.org/0009-0004-9047-4062>

İstanbul Arel Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul / TÜRKİYE
ROR Id: <https://ror.org/03natay60>

Doç. Dr. Mehmet Taragay Ayçe

<https://orcid.org/0000-0002-6539-8182>

İstanbul Arel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İstanbul / TÜRKİYE
ROR Id: <https://ror.org/03natay60>

Siyasi Duvar Resimlerinde Tarihsel Süreç ve Günümüz Uygulamaları

Historical Process And Today's Applications In Political Mural Paintings

ÖZET

Siyasi duvar resimleri, tarihsel süreç boyunca toplumsal ve siyasi mesajların iletilmesinde önemli bir sanat formu olarak ortaya çıkmıştır. Antik Roma döneminde başlayan bu gelenek, Orta Çağ'da dini ve toplumsal mesajlar taşıyan eserlerle devam etmiştir (Erdoğan, 2023). 19. yüzyıldan itibaren, devrimci hareketlerin etkisiyle siyasi duvar resimleri, sosyal ve politik ideolojilerin yayılmasında etkili bir araç haline gelmiştir. Diego Rivera'nın Meksika Devrimi sırasında yaptığı duvar resimleri, sosyalist ideolojilerin görsel temsili olarak önemli bir örnek teşkil etmektedir. Ayrıca, Avrupa'daki sosyalist ve işçi hareketleri de duvar resimlerinin sosyal adalet ve eşitlik taleplerini ifade etmede nasıl bir rol oynadığını göstermektedir (Karaca, 2022). 20. Yüzyılın ortalarından itibaren, siyasi duvar resimleri küresel çapta yayılmaya başlamış ve farklı toplumsal hareketler tarafından benimsenmiştir. 1960'larda, öğrenci ve işçi hareketlerinin etkisiyle şehir duvarlarında politik ve sosyal mesajlar içeren eserler artış göstermiştir. Berlin Duvarı üzerindeki graffiti ve duvar resimleri, Soğuk Savaş'ın simgesi olarak hem de kültürel ifade aracı olarak kullanılmıştır. Latin Amerika'da, özellikle Şili ve Arjantin'de, askeri diktatörlükler sırasında muhalefet ve direnişin sembolleri haline gelmiştir. Günümüzde ise, dijital medya ve sosyal medya platformlarının etkisiyle siyasi duvar resimleri daha geniş bir kitleye ulaşmakta ve toplumsal farkındalığı artırmaktadır. Bu makale, siyasi duvar resimlerinin tarihsel evrimini ve günümüzdeki uygulamalarını inceleyerek, bu sanat formunun toplumsal değişimlerdeki rolünü vurgulamaktadır (Uzunoğlu, 2022).

Anahtar kelimeler: Siyasi Duvar Resimleri, Tarihsel Süreç, Günümüz Uygulamaları, Sokak Sanatı, Dijital Medya.

ABSTRACT

Political wall paintings have served as a significant artistic form for conveying social and political messages throughout history. Originating in Ancient Rome, this tradition continued through the Middle Ages with religious and social themes (Erdoğan, 2023). From the 19th century onwards, revolutionary movements adopted political wall paintings as a powerful tool for spreading social and political ideologies. Diego Rivera's murals during the Mexican Revolution are a notable example of visual representation of socialist ideologies. Additionally, socialist and labor movements in Europe demonstrated how wall paintings could articulate demands for social justice and equality (Karaca, 2022).

From the mid-20th century, political wall paintings began to spread globally and were embraced by various social movements. In the 1960s, the influence of student and labor movements led to an increase in political and social messages displayed on city walls. The graffiti and murals on the Berlin Wall became symbols of the Cold War, serving as both protest and cultural expression. In Latin America, particularly in Chile and Argentina, such artworks became symbols of opposition and resistance during military dictatorships. Today, the impact of digital media and social media platforms has broadened the reach of political wall paintings, enhancing social awareness. This article examines the historical evolution and current practices of political wall paintings, emphasizing their role in societal changes (Uzunoğlu, 2022).

Keywords: Political Wall Paintings, Historical Process, Contemporary Practices, Street Art, Digital Media.

1. GİRİŞ

Siyasi duvar resimleri, sanatın toplumsal ve siyasi konularla buluştuğu önemli bir ifade biçimidir ve tarih boyunca bu tür eserler, toplumsal hareketlerin, siyasi ideolojilerin ve kültürel değişimlerin görsel temsilleri olarak önemli bir rol oynamıştır. Bu tür sanat eserleri, sadece estetik değer taşıyan çalışmalar değil, aynı zamanda toplumsal ve siyasi bilinçlenmeyi artıran, kitlelerin düşünce ve duygularını yansıtan araçlardır. Tarihi süreç içinde, siyasi duvar resimleri genellikle protesto, propaganda veya kimlik inşası amacıyla kullanılmıştır. Örneğin, 20. yüzyılın başlarında, özellikle işçi hareketleri ve devrimci hareketlerin etkisiyle, duvar resimleri sınıf mücadelesini ve sosyal eşitsizlikleri gözler önüne sererken, bu eserler aynı zamanda toplumsal değişimlerin simgeleri haline gelmiştir. Birçok sanatçı, bu dönemde duvarları, egemen güçlerin ve ekonomik eşitsizliklerin eleştirisi olarak kullanmış, bu şekilde sanatın toplumsal işlevini vurgulamıştır (Azılıoğlu, 2021).

Bu sanatsal ifade biçimi, hem yerel hem de uluslararası ölçekte önemli bir etki yaratmış, toplumsal hareketlerin ve siyasi dönüşümlerin birer yansıması olmuştur. Örneğin, Brezilya'daki favelalarda ve Meksika'daki sokaklarda bulunan duvar resimleri, sosyal adaletsizliklere karşı birer ses olmuş, yerel halkın direnişini ve dayanışmasını görselleştirmiştir. Benzer şekilde, Berlin Duvarı'ndaki grafitiler, Soğuk Savaş döneminin ve Berlin'in bölünmüşlüğü'nün görsel bir anlatımı olarak hafızalarda yer etmiştir (Karaca, 2022).

Günümüzde ise siyasi duvar resimleri, şehirlerin estetik yapısını zenginleştirmekte ve sosyal ve politik mesajları güncel konularla ilişkilendirmeye devam etmektedir. Bu resimler, sadece birer protesto aracı olmanın ötesine geçerek, toplumsal meseleler hakkında farkındalık yaratmanın ve toplumu düşündürmenin bir yolu olarak kullanılmaktadır. Modern şehirlerde, duvar resimleri genellikle çevre kirliliği, sosyal eşitsizlikler, ırkçılık ve diğer sosyal adaletsizlikler gibi konulara dikkat çekmekte, şehirlerin kültürel kimliğini ve estetik değerini artırmaktadır (Bilici, 2021).

Siyasi duvar resimleri, şehirlerin dokusuna entegre olan ve toplumsal değişimlerin birer yansıması olan sanat eserleri olarak günümüzde daha geniş bir kitleye hitap etmektedir. Bu eserler, sadece görsel güzellikler sunmakla kalmaz, aynı zamanda izleyicilere sosyal ve politik sorumluluklarını hatırlatır, toplumsal sorunları gündeme getirir ve kolektif hafızayı şekillendirir. Sonuç olarak, siyasi duvar resimleri, sanatın toplumsal ve siyasi bağlamda ne denli güçlü bir araç olabileceğini gösteren önemli örneklerdir (Çiçek, 2021).

2. SİYASET ve SANAT

2.1. Siyasetin Tanımı

Siyaset, bir toplumda devlet yönetimiyle toplum üyeleri arasındaki ilişkileri, aynı zamanda uluslararası düzeyde toplumsal münasebetleri belirleyen önemli bir faaliyet olarak tanımlanmaktadır. Bu faaliyet, bireylerin kendilerini yönetme hakkını kazanma çabasını, kazanılan yönetim hakkını korumayı, yönetim işlerini ve devlet etkinliklerini yürütme faaliyetlerinin tümünü içermektedir. Bu nedenle siyaset tarih boyunca önemli olan ve günümüzde de önemini koruyan bir kavramdır. Siyaset insanların ve toplumların birlikte huzur içinde yaşamalarını sağlamaya çalışan sistemlerinden birisi olarak görülmektedir (Yanardağ, 2020).

2.2. Siyasal İletişim Nedir, Kullanılan Yöntem Ve Araçlar Nelerdir?

Siyasal iletişim, siyasi aktörlerin ideolojik hedeflerini ve siyasi doktrinlerini belirlenmiş topluluklara veya başka ülkelerin vatandaşlarına kabul ettirmeyi amaçlayan bir uygulama biçimidir. Bu süreçte, çeşitli modern iletişim araçları ve yöntemleri kullanılmaktadır. Etkili bir siyasal iletişim sağlamak için, siyasi figürler hedef kitlelerine ulaşmak amacıyla belirli stratejiler ve kitle iletişim araçlarından yararlanmaktadır. Grafik tasarım, siyasal iletişimde halkla ilişkiler ve kampanya yöneticileri tarafından sıkça tercih edilen araçlardan biridir. Siyasi partilerin ideolojileri ve görüşleri, genellikle uygun bir dil kullanılarak halka sunulmaktadır. Propaganda çalışmaları, etkili retorik ve anlaşılır metinlerle yürütülmektedir. Bu söylemler, kitle iletişim araçları aracılığıyla daha geniş bir kitleye ulaştırılmaktadır. Devlet politikalarında, kitle iletişim araçları hem fikirlerin iletilmesinde hem de halkı belirli olaylar karşısında harekete geçirmede önemli bir rol oynamaktadır (Ayçe, 2016:108).

Radyo, televizyon, internet, gazete, masaüstü yayıncılığın tüm unsurları ve duvar resimleri ile duvar yazıları siyasi mesajların etkili bir şekilde iletilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Siyasal iletişimde kullanılan araçlar kadar, uygulanan plan ve yöntemler de iletişimin kendisi kadar kritik bir öneme sahiptir. Siyasi partilerin yan kuruluşları veya medya ajansları, haberlerin içeriğini ve şeklini değiştirerek sosyal medyada geniş bir kitleye ulaştırmakta ve toplumsal algıyı etkilemek amacıyla bu yöntemleri sıklıkla

kullanılmaktadır. Bu tür stratejilerin en belirgin örnekleri, Gezi Eylemleri ve genel ile yerel seçimler öncesinde gözlemlenmiştir. Bu tür çalışmalar, esas olarak oy toplama ve destek artırma amacı taşımakta olup, siyasi arenada halkı motive etmek için büyük bir önem arz etmektedir (Ayçe, 2016:109).

2.3. Propaganda Nedir?

Propaganda, belirli bir ideolojiyi, inancı veya davranışı teşvik etmek ve pekiştirmek amacıyla tasarlanmış, planlı ve sistematik bir iletişim biçimidir. Propaganda bazı durumlarda daha kısa süreli ve küçük çaplı olarak ta gerçekleştirilebilir. Hedef kitle üzerinde duygusal ve bilişsel etkiler yaratarak, onları istenilen şekilde düşünmeye ve davranmaya yönlendirmeyi amaçlar. Propaganda, tarafsız bilgiden ziyade, önceden belirlenmiş bir bakış açısını destekleyen ve kitleleri manipüle etmeye çalışan bir iletişim şekli olarak kabul edilmektedir. Propaganda çeşitli türlerde uygulanabilir ve her tür, belirli bir stratejiye ve hedefe hizmet eder (Özer, 2019).

Dini Propaganda: Dini propaganda, belirli bir dini inanç veya öğretiyi yaymak amacıyla kullanılan yöntemleri kapsar. Genellikle dini liderler ve kurumlar tarafından yürütülen bu tür propaganda, inançları teşvik etmek, dini değerleri yaymak ve toplumsal normları dini prensiplere uygun hale getirmek için uygulanır. Orta Çağ'da Katolik Kilisesi'nin yaptığı misyonerlik faaliyetleri bu tür propaganda örneklerindedir. Günümüzde de çeşitli din toplulukları, kendi inanç sistemlerini yaymak için sosyal medya ve diğer iletişim araçlarını kullanmaktadır (Gündüz, 2002).

Politik Propaganda: Politik propaganda, siyasi ideolojileri veya adayları desteklemek, belirli politikaların benimsenmesini sağlamak ve rakiplerin itibarını zedelemek amacıyla yürütülen faaliyetlerdir. Bu tür propaganda, seçim kampanyalarında, hükümet politikalarının savunulmasında ve siyasi hareketlerin desteklenmesinde yaygın olarak kullanılır. Örneğin, Sovyetler Birliği döneminde yapılan sosyalist propaganda, devletin ideolojisini yaymak için çeşitli kitle iletişim araçları kullanılmıştır. Ayrıca, modern seçim kampanyalarında televizyon reklamları, sosyal medya paylaşımları ve mitingler gibi yöntemler de politik propaganda kapsamında değerlendirilir (Doğan, 2021).

Sosyal Propaganda: Sosyal propaganda, toplumsal değişim sağlamak, belirli sosyal davranışları teşvik etmek veya toplumsal sorunlara dikkat çekmek amacıyla yapılan bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleridir. Bu tür propaganda, genellikle sosyal sorunlara yönelik kamu bilincini artırmak, sağlık kampanyaları yürütmek veya çevresel sorunlar hakkında farkındalık oluşturmak için kullanılır. Örneğin, 1980'lerde AIDS salgınıyla mücadele kapsamında yürütülen kampanyalar, sosyal propaganda aracılığıyla halkı bilgilendirmek ve riskleri azaltmak amacıyla yapılmıştır (Acar, 2023).

Ticari Propaganda: Ticari propaganda, ürün veya hizmetlerin tanıtımı amacıyla yapılan faaliyetlerdir. Reklamcılık ve pazarlama stratejilerinin bir parçası olarak, ticari propaganda ürünlerin veya markaların bilinirliğini artırmayı ve satışları teşvik etmeyi hedefler. Bu tür propaganda genellikle televizyon reklamları, dijital pazarlama kampanyaları ve ürün sponsorlukları gibi yöntemlerle gerçekleştirilir. Örneğin, Coca-Cola'nın yıllık reklam kampanyaları, markanın imajını güçlendirmek ve tüketicilere ulaşmak için kullanılan ticari propaganda tekniklerine örnek teşkil eder (Çelik, 2022).

Eğitim Propagandası: Eğitim propagandası, belirli eğitim politikalarını, öğretim yöntemlerini veya eğitim reformlarını teşvik etmek amacıyla yapılan bilgilendirme ve savunma faaliyetleridir. Eğitim alanında yapılan propaganda, genellikle öğrenciler, öğretmenler ve genel kamuoyunu hedef alır. Örneğin, çeşitli ülkelerde eğitim reformlarını desteklemek için yapılan kampanyalar ve bilgilendirme çalışmaları eğitim propagandasının bir parçasıdır (Şeker, 2021).

Kültürel Propaganda: Kültürel propaganda, bir kültürü veya kültürel değerleri yaymak ve bu kültürel değerleri diğerlerine kabul ettirmek amacıyla kullanılan yöntemlerdir. Kültürel propaganda, genellikle medya, sinema, müzik ve sanat yoluyla gerçekleştirilir. Örneğin, Hollywood filmlerinin Amerikan kültürünü dünya çapında yayma çabaları, kültürel propaganda örnekleri arasında yer alır (Bektaş, 2002).

Çoklu propaganda: Çeşitli propaganda türlerinin ve stratejilerinin bir arada kullanıldığı, karmaşık ve çok boyutlu bir iletişim yöntemidir. Bu yaklaşım, farklı propaganda tekniklerini ve medya araçlarını kombinleyerek geniş bir etki alanı yaratmayı hedefler. Çoklu propaganda, genellikle birkaç farklı mesajın, kanaldan ve formatta iletilmesini içerir, böylece hedef kitle üzerinde daha geniş ve derin bir etki sağlanır. Bu tür propaganda, hem geleneksel medya (televizyon, radyo, gazete) hem de dijital platformlar (sosyal medya, web siteleri) kullanılarak yürütülür ve çeşitli propaganda biçimlerini (beyaz, gri, kara) bir araya getirir (Ayçe, 2016).

Propaganda stratejileri, genellikle rakiplerin zayıflıklarını öne çıkararak, alay ederek ve küçümseyerek halk arasında itibarlarını zedelemeyi amaçlar. Bu yöntemler, karşı tarafın seçmenlerini aşağılık kompleksine kapılmaya ya da bağlı oldukları oluşumun başarısız olduğunu düşünmeye yönlendirir, böylece onları kendi taraflarına çekmeyi hedefler. Propaganda teknikleri, bazı durumlarda insanları kendine çekmeyi, bazı durumlarda ise korkutmayı amaçlar. Machiavelli'nin 16. yüzyılda tanımladığı bu yöntemler, Stalin gibi liderler tarafından acımasızca uygulanmış, bu liderler insanları sevdiklerine karşı ihanet etmeye, korktuklarına ise sadık kalmaya zorlamıştır. Bu teknikler, emperyalist ülkeler tarafından işgal öncesinde de kullanılmıştır (Ayçe, 2016).

Beyaz propaganda: Bilgi ve mesajların kaynağının açıkça belirtildiği ve doğruluğunun ön planda tutulduğu bir propaganda türüdür. Bu tür propaganda, genellikle doğru ve şeffaf bilgiler sunarak hedef kitleyi bilgilendirmeyi ve etkilemeyi amaçlar. Beyaz propagandanın temel özellikleri arasında mesaj kaynağının şeffaf bir şekilde belirtilmesi, doğruluğun onaylanmış ve güvenilir bilgilerle desteklenmesi ve hedef kitlenin bilgiyi güvenilir olarak algılaması bulunur. Bu yöntem, hedef kitleye dürüst ve açık bir şekilde bilgi sağlamakla birlikte, belirli bir görüş veya davranışı teşvik etmek için de kullanılabilir. Örneğin, sağlık kurumlarının halkı sağlıklı yaşam tarzları hakkında bilgilendirdiği kampanyalar ve eğitim kurumlarının öğrencilere yönelik hazırladığı eğitim materyalleri, beyaz propagandanın tipik örneklerindedir (Övür, 2016).

Gri propaganda: Bilgi ve mesajların kaynağının belirsiz veya şüpheli olduğu, doğruluğunun ise genellikle net olmadığı propaganda türüdür. Bu tür propaganda, bilgilerin kaynağını gizleyerek veya belirsizleştirerek, hedef kitleyi manipüle etmeyi amaçlar. Gri propagandanın amacı, kitlelerin algısını şekillendirmek ve onları yönlendirmektir. Bu tür propaganda, genellikle spekülasyon ve çelişkili bilgiler içerir ve doğruluk payı belirsizdir. Gri propaganda, sosyal medyada yaygın olarak kullanılır ve çeşitli stratejilerle desteklenir, örneğin yanlış bilgi yayma ve belirsiz kaynaklardan alıntılar yapma gibi (Çetin, 2014).

Kara propaganda: Yanlış, çarpıtılmış veya yanıltıcı bilgilerin yayılması yoluyla hedef alınan kişi, grup veya ideolojiyi kötülemeyi amaçlayan bir propaganda türüdür. Bu tür propaganda, bilgi kaynağını gizleyerek veya belirsizleştirerek, hedefin kamuoyundaki itibarını zedelemeye ve toplumsal algıyı manipüle etmeye çalışır. Kara propaganda genellikle savaşlar, siyasi çatışmalar ve toplumsal huzursuzluk dönemlerinde kullanılır ve yanlış bilgilendirme, iftira ve sahte belgeler gibi yöntemlerle desteklenir. Bu yöntemler, hedefin toplum nezdindeki güvenilirliğini azaltmak ve olumsuz algı yaratmak için uygulanır (Tanrıku, 2023).

Silahlı propaganda: Askeri güç ve silahlı kuvvetler kullanılarak yapılan ve genellikle toplumsal veya siyasi hedeflere ulaşmayı amaçlayan bir propaganda türüdür. Bu tür propaganda, fiziksel kuvvet ve tehditler yoluyla kamuoyunu etkilemeyi ve belirli bir ideolojik veya politik amacı desteklemeyi hedefler. Silahlı propaganda, genellikle çatışma bölgelerinde veya savaş ortamlarında görülür ve askeri eylemler, operasyonlar veya zorlamalarla birlikte yürütülür. Bu propaganda türü, düşmanın moralini bozmak, destekçilerini caydırmak veya savaşın meşruiyetini sağlamak için kullanılır. Silahlı propaganda, hem doğrudan askeri eylemlerle hem de propaganda materyalleriyle desteklenen psikolojik savaş yöntemlerini içerir (Özer, 2024).

3. TARİHSEL SÜREÇ

3.1. Erken Dönem Uygulamaları

Siyasi duvar resimlerinin kökenleri, antik çağlara kadar uzanır ve bu uygulamalar tarih boyunca çeşitli biçimlerde kendini göstermiştir. Antik Roma'da, duvar yazıtları ve resimler genellikle siyasi propaganda amacıyla kullanılmıştır. Roma döneminde, imparatorların ve devlet yetkililerinin güçlerini ve başarılarını sergilemek için büyük kamu binalarının duvarları, zafer anıtları ve kamuya açık alanlarda çeşitli görsellerle süslenmiştir. Bu tür duvar resimleri, imparatorların zaferlerini, önemli olayları ve toplumsal düzeni yüceltmeyi amaçlayan görkemli betimlemelerle doluydu. Özellikle Forumlar, tapınaklar ve zafer kemerleri, bu dönemin sanatsal ve siyasi anlatılarını barındıran önemli örneklerdir (Uzun, 2023).

Orta Çağ'da ise duvar resimleri genellikle kiliselerde dini ve toplumsal mesajları yansıtmak için yapılmıştır. Bu dönemde, duvar resimlerinin başlıca işlevi dini temaları ve Hristiyan öğretisini görselleştirmektir. Kiliselerdeki freskler, Kutsal Kitap'tan sahneleri, azizleri ve dini figürleri tasvir ederek, inananları eğitmek ve dini ritüelleri desteklemek amacıyla kullanıldı. Orta Çağ'ın bu dini yönlü sanatı, toplumsal değerleri ve inançları destekleyen bir araç olarak işlev gördü. Ancak, bu dönemde siyasi içerikli

duvar resimlerine rastlamak nadirdi. Siyasi mesajlar ve temalar genellikle yazılı belgelerde veya küçük ölçekli resimlerde yer alıyordu (Çaylı, 2019).

Bu dönemde, siyasi duvar resimleri nadiren ortaya çıkmış olup, genellikle kraliyet ve soylu sınıf tarafından desteklenen sanat eserleri olarak ortaya çıkmıştır. Örneğin, kraliyet saraylarında ve soyluların malikânelerinde bulunan bazı duvar resimleri, zamanla bu sınıfların sosyal statülerini ve güçlerini ifade etmek için kullanılmıştır. Bu tür eserler, çoğunlukla sosyal hiyerarşiyi ve kraliyet ailesinin kudretini yüceltici nitelikteydi ve sanatsal içerikleriyle toplumsal mesajlar vermeyi amaçlıyordu. Ancak, bu tür uygulamalar, erken dönem siyasi duvar resimlerinin daha çok elit kesimlere yönelik olduğunu ve geniş kitleler tarafından erişilebilir olmadığını göstermektedir (Stoneman, (2022).

Sonuç olarak, antik Roma ve Orta Çağ dönemlerinde siyasi duvar resimleri, genellikle siyasi propaganda, sosyal statü gösterimi ve toplumsal eğitim amacıyla kullanılmıştır. Her iki dönemde de bu resimler, toplumsal yapıyı ve güç ilişkilerini yansıtmak için önemli bir araç olmuştur. Ancak, bu tür resimlerin toplumun genel kesimleriyle doğrudan etkileşimi sınırlı olup, daha çok elitler ve dini figürler tarafından desteklenen eserler olarak ortaya çıkmıştır. Bu tarihsel dönemler, siyasi duvar resimlerinin tarihsel kökenlerinin ve bu tür sanat eserlerinin zaman içinde nasıl evrildiğinin anlaşılmasına ışık tutmaktadır (Çığır Dikyol, 2021).

3.2. Modern Dönem Gelişmeleri

19. Yüzyılda, siyasi duvar resimleri, özellikle devrimci ve toplumsal hareketlerle ilişkilendirilen bir sanat formu olarak yaygınlık kazandı. Bu dönemde, duvar resimleri sadece estetik bir değer taşımakla kalmayıp, aynı zamanda politik mesajları ve toplumsal talepleri görsel olarak ifade eden güçlü araçlar haline geldi. Bu sanat formu, toplumsal ve politik olaylara karşı halkın bilincini artırmak ve değişim taleplerini yaymak için etkili bir yöntem olarak kabul edildi. Örneğin, Meksika Devrimi sırasında, Diego Rivera'nın duvar resimleri, sosyalist ideolojiyi ve devrimci düşünceleri yaymak amacıyla kullanılmıştır. Rivera'nın büyük ölçekli freskleri, devrimci fikirleri ve toplumsal eşitsizliklere karşı direnişi görselleştirerek, halkın devrimci harekete olan desteğini artırmıştır. Rivera'nın eserleri, toplumsal adaleti ve işçi sınıfının haklarını öne çıkaran güçlü bir sanat ifadesi sunmuştur (Karaca, 2022).

Ayrıca, Avrupa'daki çeşitli sosyalist hareketlerin ve işçi sendikalarının etkisiyle, duvar resimleri sosyal adalet ve eşitlik taleplerini görsel olarak ifade eden önemli bir araç haline gelmiştir. Avrupa'nın çeşitli şehirlerinde, işçi sendikaları ve sosyalist gruplar, duvarları sosyalist mesajlarla ve eşitlik taleplerini destekleyen grafiklerle kaplamıştır. Bu eserler, toplumsal hareketlerin ve sosyal adalet mücadelesinin bir yansıması olarak önemli bir rol oynamıştır (Uslu, 2014).

Sonuç olarak, 19. yüzyılda siyasi duvar resimleri, devrimci ve toplumsal hareketlerin önemli bir parçası haline gelmiş ve toplumsal değişimlere dair güçlü mesajlar ileten bir sanat formu olarak kendini göstermiştir. Hem Meksika'da hem de Avrupa'da, duvar resimleri sosyalist ideallerin ve toplumsal adalet taleplerinin görsel bir ifadesi olarak öne çıkmıştır. Bu dönemdeki duvar resimleri, sanatın toplumsal ve politik bağlamdaki etkisini güçlü bir şekilde sergileyen önemli örneklerdir (Demiroğlu, 2014).

3.3. Siyasi Duvar Resimlerinin Yaygınlaşması

20. yüzyılın ortalarından itibaren, siyasi duvar resimleri daha da çeşitlenmiş ve küresel bir fenomen haline gelmiştir. Bu dönemde, şehir duvarları, çeşitli politik ve sosyal mesajları ifade eden sanat eserleriyle dolmuştur. 1960'larda, öğrenci ve işçi hareketlerinin etkisiyle, şehirlerdeki duvarlar, toplumsal ve politik meseleleri dile getiren eserlerle kaplanmıştır. Bu hareketler, sanatı toplumsal değişim ve protesto araçları olarak kullanma konusunda önemli bir rol oynamıştır (Şahin, 2015).

Berlin Duvarı üzerindeki graffiti ve duvar resimleri, Soğuk Savaş'ın simgesi olarak hem protesto hem de kültürel ifade aracı olarak kullanılmıştır. Berlin Duvarı, yalnızca fiziksel bir sınır değil, aynı zamanda ideolojik bir ayrımı temsil ediyordu ve bu durum, duvarın üzerine yapılan graffiti ve duvar resimleriyle protesto ve kültürel ifadeye dönüştü. Bu eserler, Soğuk Savaş döneminin gerilimini, bölünmüşlüğü ve halkın özgürlük mücadelesini yansıtmaktadır (Tonyalı, 2024).

Ayrıca, Latin Amerika'da, özellikle Şili ve Arjantin'de, askeri diktatörlükler sırasında muhalefet ve direnişin sembolleri haline gelmiştir. Bu ülkelerde, askeri rejimlerin baskısı altında kalan halk, duvar resimlerini, muhalefetlerini ifade etmenin ve direnmenin bir yolu olarak kullanmıştır. Şili ve Arjantin'deki bu duvar resimleri, toplumsal adaletsizliği ve siyasi baskıyı eleştiren güçlü görsel mesajlar sunarak, halkın direnişini ve umutlarını yansıtmıştır (Sağiroğlu, 2016).

Sonuç olarak, 20. yüzyılın ortalarından itibaren, siyasi duvar resimleri küresel bir olgu haline gelmiş ve farklı coğrafyalarda toplumsal ve politik mesajları ifade etmenin önemli bir aracı olmuştur. Bu dönemdeki duvar resimleri, özellikle öğrenci ve işçi hareketleri, Berlin Duvarı ve Latin Amerika'daki askeri diktatörlükler gibi olaylarla bağlantılı olarak, sanatın toplumsal değişim ve protesto üzerindeki etkisini vurgulayan önemli örneklerdir (Yıldırım, 2020).

4. GÜNÜMÜZ UYGULAMALARI

4.1. Küresel Trendler

Günümüzde siyasi duvar resimleri, dünya genelinde çeşitli sosyal ve politik konulara dair mesajlar vermektedir. Modern sokak sanatı, bu tür resimlerin toplumsal hareketlerle etkileşimde bulunmasını ve toplumsal değişimlere katkıda bulunmasını sağlamaktadır. Sokak sanatı, geleneksel sanat formlarından ayrılarak daha erişilebilir ve doğrudan bir ifade biçimi sunarak toplumsal sorunlara dikkat çekmektedir (Ergen, 2022).

Örneğin, Black Lives Matter hareketi çerçevesinde, şehirlerdeki duvarlar ırkçılık karşıtı mesajlarla dolup taşmaktadır. Bu hareketin etkisiyle ortaya çıkan duvar resimleri, ırkçılığa karşı duruşu ve eşitlik talebini güçlü bir şekilde ifade etmektedir. Bu tür eserler, hem toplumsal duyarlılığı artırma hem de politik ve sosyal değişim üzerindeki etkilerini göstermek amacıyla kullanılmaktadır. Black Lives Matter hareketi, duvar resimlerini, ırkçılığa karşı mücadelede bir araç olarak kullanmış ve bu eserler, toplumsal farkındalığı artırmak için güçlü bir görsel anlatım sağlamıştır (Şimşek, 2024).

Sonuç olarak, günümüzün küresel trendleri, siyasi duvar resimlerinin modern toplumsal hareketlerle nasıl etkileşimde bulunduğunu ve sosyal mesajların nasıl güçlü bir biçimde ifade edilebildiğini göstermektedir. Bu eserler, sosyal ve politik sorunlar hakkında farkındalık yaratmanın yanı sıra, toplumsal hareketlerin ve politik değişimlerin bir yansıması olarak önem taşımaktadır (Ataay, 2008).

4.2. Yerel Uygulamalar

Yerel düzeyde, birçok şehirdeki duvar resimleri, yerel toplulukların kimliklerini ve sosyal problemlerini yansıtmak için kullanılmaktadır. Bu duvar resimleri, şehirlerin kültürel ve sosyal dinamiklerini görsel olarak ifade etme biçimi olarak önemli bir rol oynamaktadır. Yerel sanatçılar, topluluklarının hikayelerini ve karşılaştıkları zorlukları betimleyen eserler yaratırken, aynı zamanda şehirlerin özgün karakterini ve kültürel çeşitliliğini ortaya koymaktadır (Aytaç, 2013).

Örneğin, New York ve San Francisco gibi şehirlerde, yerel sanatçılar, toplumsal sorunlar ve kültürel zenginlikleri betimleyen duvar resimleri yapmaktadır. New York'taki Harlem ve San Francisco'daki Mission Bölgesi gibi mahallelerde, duvar resimleri, bu bölgelerin tarihini, toplumsal mücadelesini ve kültürel mirasını yansıtan canlı ve etkileyici görseller sunmaktadır. Bu tür eserler, yalnızca şehirlerin estetik değerlerini artırmakla kalmayıp, aynı zamanda toplumsal farkındalığı teşvik etmektedir (Kalfa 2016).

Bu yerel uygulamalar, şehirlerin toplumsal ve kültürel kimliğini güçlendirmeye yönelik önemli katkılarda bulunmaktadır. Sanatçılar, yerel halkın deneyimlerini ve toplumsal meseleleri görsel bir biçimde ifade ederek, toplumsal bağları güçlendirmekte ve şehirlerin karakterini oluşturmaktadır. Sonuç olarak, yerel duvar resimleri, hem estetik hem de toplumsal açıdan büyük bir öneme sahip olup, şehirlerin sosyal dinamiklerini ve kültürel kimliklerini desteklemektedir (Aytaç, 2013).

4.3. Dijital Etkiler

Dijital teknolojiler, siyasi duvar resimlerinin yayılmasını ve etkisini daha da güçlendirmiştir. Sosyal medya platformları, bu tür eserlerin hızla paylaşılmasını ve geniş kitlelere ulaşmasını sağlamaktadır. Özellikle, Instagram ve Twitter gibi platformlar, sanatçıların çalışmalarını dünya çapında tanıtmalarına yardımcı olmaktadır. Bu platformlar, duvar resimlerinin fotoğraflarını ve videolarını paylaşarak, sanatçıların ve toplumsal hareketlerin görünürlüğünü artırmaktadır (Sözbilir, 2021).

Instagram, görsel odaklı bir platform olarak, duvar resimlerinin etkileyici görsellerini paylaşmak için ideal bir ortam sunmaktadır. Sanatçılar, bu platform üzerinden eserlerini geniş bir kitleyle paylaşarak, toplumsal ve siyasi mesajlarını global düzeyde yayabilmektedir. Benzer şekilde, Twitter'ın hızlı bilgi akışı ve geniş kullanıcı tabanı, duvar resimleriyle ilgili haberlerin ve tartışmaların hızla yayılmasını sağlamaktadır. Bu dijital etkileşim, siyasi mesajların daha geniş bir kitleye ulaşmasını ve toplumsal hareketlerin global düzeyde etkili olmasını sağlamaktadır (Uzunoglu, 2022).

Sonuç olarak, dijital teknolojilerin yükselişi, siyasi duvar resimlerinin etkisini ve erişimini önemli ölçüde artırmıştır. Sosyal medya platformları, sanatçıların ve toplumsal hareketlerin global düzeyde tanınmasını ve etkilerini genişletmelerini sağlamaktadır. Bu durum, duvar resimlerinin modern toplumsal ve siyasi tartışmalarda daha geniş bir rol oynamasına olanak tanımaktadır (Lughi, 2014).

5. SONUÇ

Siyasi duvar resimleri, tarih boyunca toplumsal ve politik değişimlerin görsel temsilleri olarak büyük bir rol oynamıştır. Bu sanat formu, farklı dönemlerde ve coğrafyalarda değişik işlevlere sahip olmuş ve toplumsal hareketlerin, siyasi ideolojilerin ve kültürel dönüşümlerin ifadesinde önemli bir araç olarak kullanılmıştır.

Erken dönemlerde, özellikle de duvar yazıları ve resimleri antik uygarlıklarda yaygın olarak görülmüştür. Roma İmparatorluğu'ndan Orta Çağ'a kadar çeşitli dönemlerde, siyasi ve toplumsal mesajlar taşımak amacıyla kullanılan bu görsel ifadeler, genellikle propaganda ve devlet ideolojilerini yaymak için tasarlanmıştır. Örneğin, Roma döneminde şehirlerin duvarlarına yerleştirilen afişler ve yazıtlar, imparatorluk yönetiminin gücünü ve egemenliğini pekiştirmeye yönelik olarak kullanılmıştır.

Orta Çağ ve Rönesans dönemlerinde, siyasi ve dini içerikli duvar resimleri kiliselerde ve kamu binalarında sıklıkla yer aldı. Bu resimler genellikle dini figürler ve olayları betimlerken, aynı zamanda dönemin siyasi figürlerine ve toplumsal yapılarına dair de mesajlar içeriyordu. Rönesans dönemi, sanatta bireysel ifade ve toplumun sosyal yapısına dair detayların ön planda olduğu bir dönemdi ve bu bağlamda siyasi duvar resimleri, sanatçının ve dönemin ideolojilerinin bir yansıması olarak görülebilir.

Modern dönemde, özellikle sanayi devrimi ve şehirleşme süreçleri ile birlikte, siyasi duvar resimleri yeni bir boyut kazandı. Bu dönemde, toplumsal hareketler ve devrimler, duvar resimleri aracılığıyla geniş kitlelere ulaşmayı başardı. Özellikle işçi hareketleri, feminist hareketler ve antikapitalist protestolar, duvar resimlerini bir ifade aracı olarak benimsedi. Örneğin, 20. yüzyılın başlarında, Meksika'daki devrimci sanatçılar Diego Rivera ve David Alfaro Siqueiros, siyasi ve sosyal mesajlarını devrimci temalarla duvarlara taşıyarak bu sanat formunun gücünü artırdı.

Günümüzde dijital medyanın etkisiyle, siyasi duvar resimleri daha geniş kitlelere ulaşma kapasitesine sahip olmuştur. Sosyal medya platformları ve dijital fotoğrafçılık, bu resimlerin hızlı bir şekilde yayılmasını ve daha geniş bir izleyici kitlesine hitap etmesini mümkün kılmaktadır. Bu durum, toplumsal farkındalık yaratma ve çeşitli toplumsal hareketlere destek olma konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Örneğin, son yıllarda dünyaca ünlü sokak sanatçısı Banksy'nin eserleri, toplumsal adalet, göçmen hakları ve siyasi baskı gibi konulara dair güçlü mesajlar taşıyarak uluslararası bir etki yaratmıştır.

Siyasi duvar resimleri, tarihsel ve güncel bağlamlarda toplumsal değişimlerin ve siyasi ideolojilerin görsel ifadesi olarak önemini sürdürmektedir. Geçmişten günümüze, bu sanat formu, toplumların karşılaştığı zorlukları ve umutları, toplumsal yapıları ve siyasi iktidarları yansıtarak, toplumsal değişimlere dair güçlü bir görsel anlatım sunmuştur. Bu bağlamda, siyasi duvar resimleri, hem tarihsel hem de modern dönemde toplumsal ve politik dönüşümlerin anlamlı bir parçası olarak değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, O. (2023). Siyasal Propaganda Bağlamında Sosyal Medya Ve Kamuoyu. *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, 9(3), 1-14. <https://doi.org/10.25272/icps.1327220>.
- Ataay, F. (2008). Küresel toplumsal hareketler. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (16), 127-149.
- Ayçe, M. T. (2016). *Türkiye'de politikaların algılanmasında grafik tasarımın yeri: 7 Haziran - 1 Kasım 2015 seçimleri*. [Sanatta yeterlilik tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. Sb Enstitüsü. (306552).
- Aytaç, Ö. (2013). Kent mekânları ve kimlik/farklılık sorunu. *İdeal Kent Dergisi*, 9, 141.
- Azılıoğlu, K. (2021). Toplumsal ve kültürel değişimlerin sanat eğitimine yansımaları. *Eğitim Ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 445.
- Bektaş, A. (2002). *Siyasal propaganda tarihsel evrimi ve demokratik toplumdaki uygulamaları*. Bağlam Yayıncılık.
- Bilici, B. Eskiçi, B. & Caner, E. (2021). Duvar resimlerinin incelenmesinde yeni yaklaşımlar: Multispektral görüntüleme yöntemleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 25(3), 667-684.

- Çaylı, M. (2019). Orta Çağ'da Doğu Ve Batı'daki Din Ve Devlet İlişkilerinin Karşılaştırılmasına Bir Örnek: Charlemagne Ve Sultan Tuğrul Dönemleri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(1), 51-63.
- Çetin, B. N. (2014). Propaganda Olgusu Ve Propagandanın Amerikanlaşması. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 243-244.
- Çığır Dikyol, D. (2021). Antik Roma'da Bir Statü Göstergesi Olarak Eğitim. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(3), 1025-1051. <https://doi.org/10.16953/deusosbil.857266>.
- Çiçek, T. (2021). Sanat ve siyaset (Geçmişten günümüze incelenmesi ve Türkiye'de bu iki kavramın gelişimi). *Asya Studies*, 5(17), 225-229. <https://doi.org/10.31455/asya.941913>.
- Demiroğlu, E. (2014). Yeni toplumsal hareketler: Bir literatür taraması. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 2(1).
- Dirsehan, T. (2015). Coca Cola'nın uluslararası pazarlama stratejilerine yönelik bir yazın taraması. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 32.
- Doğan, İ. (2021). Sovyetler Birliği'nde din karşıtı propaganda: 1917-1960 dönemi üzerine bir değerlendirme. *Selçuk İletişim*, 14(1), 408-431. <https://doi.org/10.18094/josc.776046>.
- Erdoğan, G. (2023). *Güzel sanatlarda yenilikçi çalışmalar*. Duvar Yayınları.
- Ergen, İ. (2022). Sokak sanatının kurumsallaşması ve bağlamından koparılan yapıtın değişen doğası. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 12(3), 734-749.
- Gündüz, Ş. (2002). Misyonerlik ve Hıristiyan misyonerler. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, II(1), 16.
- Kalfa, Z. (2016). 20. yüzyıl resim sanatı ve New York. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(1), 16-33. <https://doi.org/10.20488/www-std-anadolu-edu-tr.291224>.
- Karaca, A. (2022). Devrim, sanat devlet ilişkisi; Meksika duvar resimleri. *İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 8(15), 1-14.
- Lughi, G. (2014). Digital media and contemporary art. *Open Edition Journals*, 43-52. <https://doi.org/10.4000/mimesis.686>.
- Sağiroğlu, A. (2016). Latin Amerika'da asker-siyaset ilişkisi: Arjantin ve Şili'deki askeri darbelerin etkileri ve tarafları. *Ekonomi Politika Ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 1(1-2), 40-53. <https://doi.org/10.30784/epfad.323600>.
- Stoneman, R. (2022). *Royal propaganda in medieval art*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781316711798.008>.
- Şahin, H. (2015). İşçi hareketine tarihsel bir bakış: Dünden bugüne yaşanan dönüşümlerin yapısal bir analizi. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 17(1), 158-184.
- Şeker, M. (2021). Eğitim reformları bağlamında politika uygulama stratejilerinin incelenmesi: Biçimlendirici öğrenme modeli. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(2), 464-487.
- Şimşek, E. (2024). Bir toplumsal hareket olarak "Black Lives Matter": George Floyd örneği. *İletişim Kuram Ve Araştırma Dergisi*, (67), 16-31. <https://doi.org/10.47998/ikad.1421796>.
- Tanrıkulu, F. (2020). Propaganda tekniği olarak tekrarın haber metinlerinde kullanımı. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (36), 175-199. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.732593>.
- Tonyalı, Z. (2024). Sanat bağlamında Berlin Duvarı'nın izleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 460. <https://doi.org/10.52096/usbd.8.34.26>.
- Uzun, T. (2023). Osmanlı duvar resimlerinde antik kent kalıntılarının bir tema olarak kullanılması üzerine. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 13(1), 152-174.
- Uzunoğlu, A. (2022). Yeni toplumsal hareketler ve dijital medya. *Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi*, 9, 81-95.

- Uslu, A. (2014). Avrupa’da erken dönem sosyalist teori ve işçi hareketleri. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 9(1), 5-6.
- Övür, A. (2016). Kitle ikna tekniklerinin kullanılması bakımından günümüz televizyon yayıncılığı. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 2(3), 55-79.
- Özer, M. A. (2024). Eylem ve katılım ilişkisi açısından siyasal iletişim, dijital propaganda ve sosyal medya. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(4), 1593-1619. <https://doi.org/10.18074/ckuiibfd.1294084>.
- Özer, N. P. (2019). Propagandada yöntemler, araçlar ve bir propaganda modeli olarak; Herman ve Chomsky propaganda modeli. *Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 15-30.
- Yanardağ, U. (2020). Siyaset ve sosyal çalışma ilişkisini Türkiye için düşünmek. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(1), 261-278.
- Yıldırım, C. (2020). Soğuk savaşın simgesi Berlin Duvarı ve sinemadaki yansımaları. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(32), 5176-5203. <https://doi.org/10.26466/opus.797448>.